

Råt og flot bålsted

Gør Det Selv

SVÆRHEDSGRAD

Det er ikke svært at støbe et bålsted i beton, men vær omhyggelig med at fordele og vibrere betonen, så du undgår lufthuller.

LET

SVÆRT

TIDSFORBRUG

Cirka 1 uge inkl. tørretider

PRIS

Cirka 1000 kroner

MATERIALER

- Brædder, 25 x 125 mm
- Vinkelbeslag, 64 x 92 mm
- Skruer, 3,5 x 20 mm
- Småsten, fx perlesten 4-8 mm
- Beton, færdigblandet, til 0,4 m³
- Ildfaste mursten, 24 stk.
- Mørtel, færdigblandet, 1 sæk
- Armeringsjern, 10 mm, ca. 6 m
- Lavasten, ca. 30 liter

Du får et sikkert hit til udendørs hygge hos både børn og voksne, hvis du bygger dig et bålsted i haven. Støber du det i beton, får du både et **råt og stilfuldt bålsted, der kan holde i mange år.** Det er nemt at tilpasse støbeformen, så du får det præcis i den størrelse, du ønsker.

Hvorfor ikke gøre lidt ekstra ud af bålstedet, hvis du og din familie godt kan lide at hygge jer i haven omkring et bål?

Bålstedet her er støbt i beton. Det er et billigt materiale, der er nemt at arbejde med, og samtidig giver et superflot resultat, der kan holde i mange år.

Når du ved, hvor stort dit bålsted skal være, bygger du en støbeform i træ, der består af en yderramme og en inderramme. De to rammer placeres på jorden, hvor bålstedet skal være, efter du har gravet ud og stampet underlaget. Betonen hældes op i støbeformen og står i formen et par døgn, inden den fjernes.

Gør betonen stærk

Beton er utroligt stærkt, når du sørger for, at der ikke er for mange lufthuller i betonen. Hvis der er det, bliver den sårbar og kan lettere gå i stykker. Derfor skal du gøre dig umage med at fordele den i støbeformen og sørge for at vibrere den godt, da det mindsker lufthullerne.

Du skal også være opmærksom på, at betonen ikke må tørre for hurtigt, da det øger risikoen for, at der opstår revner. Så du skal sørge for at holde den fugtig i den første uges tid efter, du har støbt. Det er især vigtigt, hvis du støber om sommeren, når det er tørt og varmt. □

Ild skaber hyggestemning i haven. Når ilden er blevet til gløder, kan du evt. lægge en rist over hullet og grille.

Sådan er bålstedet bygget op

Bålstedet støbes direkte på stedet i **præcis den størrelse, du ønsker**. Støbeformen bygges i træ, som fjernes igen, når betonen har tørret et par døgn.

2. betonlag

blandes og kommes i støbeformen, når mørtlen til de ildfaste mursten er tør. Laget har samme højde som de ildfaste sten.

Inderste træramme

afgør størrelsen på optændingspladsen. Er bygget efter samme princip som den ydre ramme.

1. betonlag

virker som fundament for bålstedet. Det er ca. 9 cm tykt.

Småsten

lægges i bunden af et 20 cm dybt hul, der graves ud til bålstedet. Underlaget jævnes ud, inden stenene kommer på i et ca. 11 cm tykt lag og stemples.

Lavasten

lægges i bunden af bålstedet. De kan klare meget høj varme uden at gå i stykker, så betonbunden er beskyttet.

3. betonlag

blandes og kommes på et døgn tid efter det 2. betonlag. Du kan godt støbe 2. og 3. lag på én gang, men her deles det op, fordi betonen blandes manuelt i mindre portioner. Overfladen skal gattes til sidst, gerne i flere omgange, så fladen bliver jævn og flot.

Yderste træramme

består af fire brædder pr. side samlet med et par tværstivere og vinkelbeslag i hjørnerne. Trærammen er 40 cm høj og svarer til bålstedets højde.

Armeringsjern

støbes ind i betonen for at gøre den stærkere. De lodrette stykker bankes ned i jorden, og derefter sættes vandrette stykker fast fx med strips.

Ildfaste mursten

mures op rundt om kanten af den inderste træramme. De kan klare meget høj varme og beskytter betonen mod at sprænge.

Byg en støbeform, og sæt den op

Når du har besluttet dig for, hvor stor dit bålsted skal være, kan du bygge en støbeform. Den består her af to rammer bygget af brædder – fire til hver side af både den store ydre ramme og den mindre indre, der har den samme højde, så overfladen bliver helt lige.

Støbeformene her er kvadratiske, men du kan sagtens bygge dem i andre størrelser. Siderne samles med vinkelbeslag i hjørnerne. De er lette at skrue af, når formen skal fjernes igen.

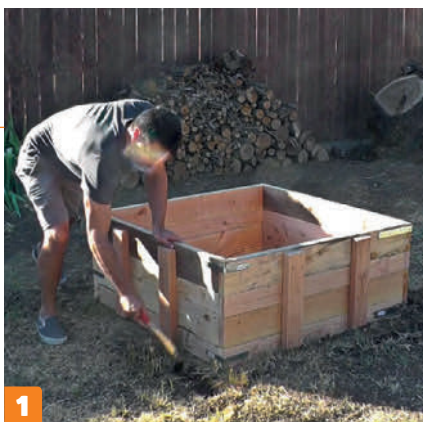
Bålstedet kan sikres mod frost

Støber du et bålsted i et område med hård frost, kan du **sikre det mod at revne** ved at bruge stolpespyd.

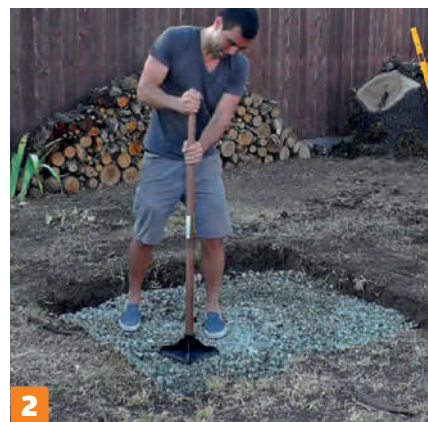
Hvis du støber et bålsted i beton direkte på jorden i et område, som kan rammes af hård frost, er der en risiko for, at betonen kan revne. Du bør derfor frostsikre bålstedet.

Det gør du ved at sætte et stolpespyd i jorden i hvert hjørne af støbeform, inden du hælder betonen op i formen. Hele spyddet skal bankes ned i jorden. Med stabile hjørner, der rækker langt ned i jorden, får bålstedet et mere stabilt "fundament", så du undgår, at det revner i hård frost.

Hvis du placerer et stolpespyd i hvert hjørne af støbeform, undgår du, at betonen revner i hårdt frostvejr.

1 Placer støbeform, hvor du ønsker at have bålstedet, og afsæt mærker i jorden lidt udenfor rammen, så du ved, hvor du skal grave. Fjern rammen, og grav et hul ca. 20 cm dybt.

2 Småsten smides i hullet. Jævn først underlaget, så godt du kan, og fordel så et lag småsten i et ca. 11 cm tykt lag. Stenlaget skal også stampes, så det bliver kompakt.

3 Placer de to rammer, først den yderste og dernæst den inderste. Det er vigtigt, at afstanden mellem yderste og inderste ramme er den samme på alle fire sider.

4 Tjek, at støbeformene står helt lige. Når de begge er lige, og afstanden mellem de to rammer er ens hele vejen rundt, er det en god ide at fiksere rammerne midlertidigt med et par lister.

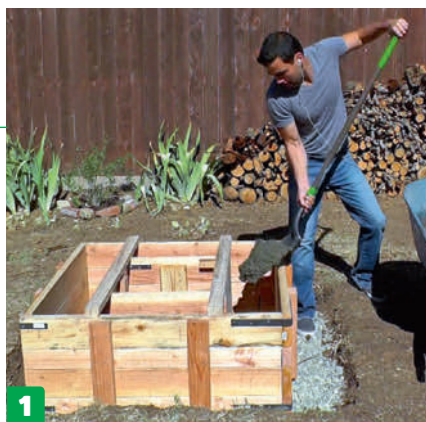

5 Bank stykker af armeringsjern i jorden, inden du fylder beton i. Det styrker betonen. Her passer det med et lodret stykke i hvert hjørne og et i midten med to vandrette stykker fastgjort foroven- og neden.

Fyld betonen i, og dæk den til

Nu skal du i gang med at fylde beton i støbeformen. Det gøres i flere omgange. Det første lag er en slags fundament, som bruges til underlag, når du skal mure ildfaste mursten op langs kanten af den inderste ramme. De ildfaste sten beskytter betonen, der ellers kan risikere at sprænge ved meget høj varme.

Når du har muret stenene op, kan resten af betonen fyldes i formen. Fordel betonen godt, og vibrer den undervejs, så du undgår lufthuller.

1 Bland betonen, og fyld det første lag i støbeformen. Det skal være ca. 9 cm tykt. Sørg for at få det fordelt godt, helt ud i hjørnerne. Lad betonen tørre et døgn, inden du arbejder videre.

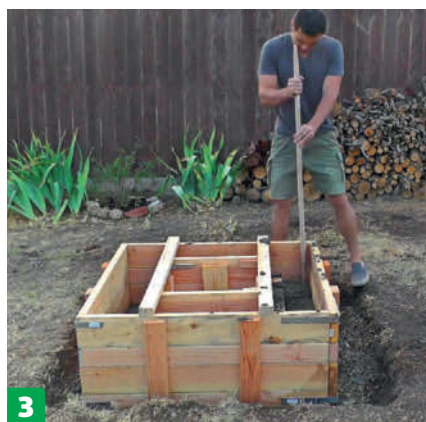

2 Sæt ildfaste mursten op langs kanten på den inderste ramme. Bland mørtlen, og kom den på stenene og placer dem på højkant side ved side. De beskytter betonen, så den ikke sprænger under høj varme.

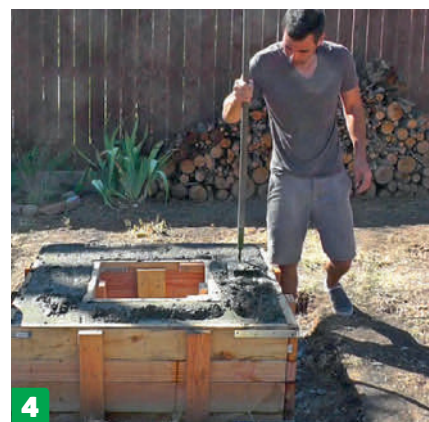
Færdigtblandet beton er nemt

Til bålstedet her har vi valgt at bruge færdigtblandet beton, der fås i store sække. Det er den letteste løsning, da blandingen blot skal tilsættes vand og røres godt rundt, så er du klar til at støbe. Du kan også vælge selv at støbe beton af grus, cement og vand, men så skal du selv sørge for at have styr på blandingsforholdene.

Du kan godt blande betonen i en trillebør, da det er en overkommelig støbeopgave. Men det er lettere, hvis du lejer en blandemaskine.

3 Fyld andet lag beton i støbeformen, og fordel den grundigt. Brug fx et hakkejern. Sørg for at vibrere betonen, så der ikke kommer lufthuller, fx ved at banke på støbeformen. Lad betonen tørre et døgn.

4 Det sidste lag beton fyldes i, helt op til kanten af formen. Sørg for at fordele den godt og vibrer den. Ret så betonlaget groft af med en træliste, der køres på tværs af de to rammer, og lad betonen hvile ca. 30 min.

Brug lidt ekstra tid på at glatte overfladen. Gerne i flere omgange. Det giver et flot resultat.

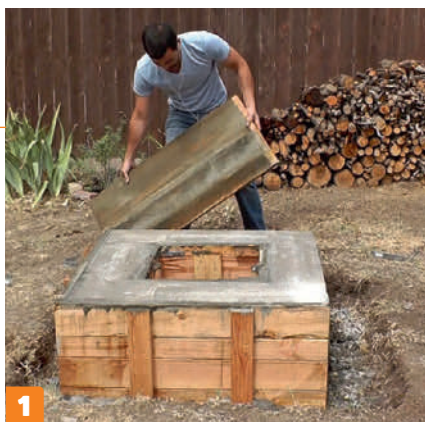
5 Glat overfladen med et pudsebræt, så den bliver ensartet og pæn. Lad betonen hvile en times tid, og gå så overfladen efter med en murerske, så du får en flot finish.

Til sidst dækkes betonen til og står i et par døgn. Det beskytter overfladen og holder betonen fugtig.

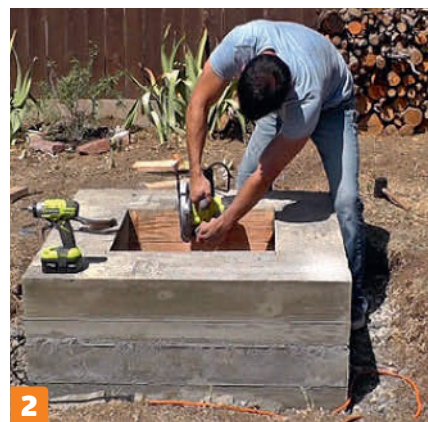
Fjern støbeformen, og vand betonen

Når betonen har fået lov til at stå i støbeformen i et par døgn, kan du fjerne de to trærammer. Det er ligetil med den yderste, hvor delene let skilles ad og fjernes enkeltvis. Vær lidt forsigtig, når du fjerner siderne, så du undgår at lave mærker i betonen. Den inderste ramme er sværere at fjerne, fordi den er klemmt inde, så her skal du indstille dig på at save den fri.

Beton kan revne, hvis det tørrer for hurtigt. Derfor er det vigtigt, at den vandes jævnlige i en uges tid efter.

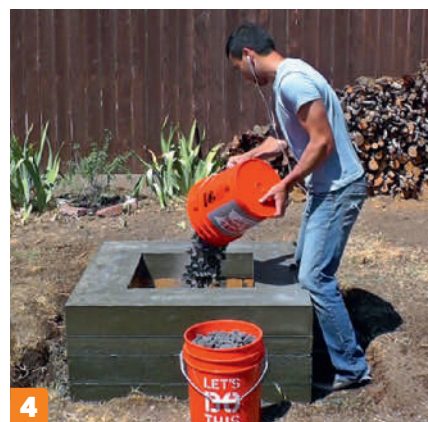
Støbeformen kan fjernes, når betonen har tørret i to døgn. Fjern vinkelbeslagene på den yderste ramme, så de enkelte sider kan tages væk.

Fjern også den inderste ramme. Det kan godt være mere besværligt. Her er det nødvendigt at save den fri med en rundsav.

Bålstedet vandes med en haveslange, efter støbeformen er fjernet. Det spuler evt. rester fra formen væk og fugter samtidig betonen, så den ikke risikerer at revne.

Læg lavasten i bunden af bålstedet til sidst. De kan klare ekstremt høje temperaturer, så du undgår, at betonen sprænger.

Beton skal beskyttes mod høj varme

Det er klogt at beskytte beton mod ekstra høj varmepåvirkning **med ildfaste sten og lavasten**. De begge er meget hårdføre.

Varmedeviklingen fra et bålsted er allervarmest i bunden og omkring den nederste del af bålet, hvor brændet hurtigt forkuller og bliver til gløder. Derfor skal bålstedet beskyttes lige netop på disse steder, da der er en risiko for, at beton kan revne under meget høj varme. Med ildfaste mursten, der er muret op på højkant rundt langs indersiden, og lavasten i bunden af bålstedet, har du sikret betonen. Begge typer sten kan klare ekstremt høje temperaturer.

